

Thai's Language Game

Tamjai Awirutthiyothin

M.A.(Linguistics), Lecturer,

Department of Thai, Faculty of Humanities and

Social Sciences, Prince of Songkla University

E-Mail : atamjai@gmail.com

1

Abstract

Language game (LG) is a systemic modification of ordinary language. The objectives of this research are 1) to demonstrate the modification of each LG, 2) to demonstrate the overall perspective of the mechanisms according to the typology of language games, 3) used LG as evidence for language systems and linguistics theories. The data is collected from 2 informants each LG case. The 8 LGs are found in this research. These are [sǎe] language, [sǎw] language, [lǎw] language, [lǎɛ] language, [lǎj] language, [lǎu] language, [khǎw khāa] language and [mǎ? lǎ? kǎw] language. There are 3 mechanisms of modification. Firstly, insertion occurred in all LGs. It is found that inserted sound may be meaningful or meaningless, and insertion mostly occurred before the word. Secondly, rearrangement occurred in 6 LGs. It is found that rhymes with tones can be interchanged whereas onset remained intact.

ปีที่ 21

ฉบับที่ 3

ก.ค.

-

ก.ย.

2558

Thirdly, substitution occurred in 6 LGs. It is found that substitution was used to prevent the modified forms from being similar to the ordinary language/inserted sounds. Researcher found variants of phonemes /W/, /l/, /r/ which demonstrates the status of these phonemes caused by reinterpretation of the Thai speakers.

Keyword Autosegmental Phonology, language game, systematic modification, typology of language games,

การเล่นทางภาษาของคนไทย

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน

อ.ม. (ภาษาศาสตร์), อาจารย์,

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-Mail : atamjai@gmail.com

บทคัดย่อ

การเล่นทางภาษา (language game = LG) คือ การดัดแปลงภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นระบบ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ ได้แก่ 1) แสดงการดัดแปลง LG แต่ละประเภท 2) แสดงภาพรวมของกลไกตามแนวคิดแบบลักษณะของการเล่นทางภาษา 3) ใช้ LG เป็นหลักฐานเกี่ยวกับระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาสองคนต่อ LG หนึ่งประเภท การวิจัยครั้งนี้พบ LG ของคนไทยแปดประเภท ได้แก่ ภาษาเส ภาษาส่อ ภาษาหลอ ภาษาแหล ภาษาไหล ภาษาลู ภาษาคอค และภาษา มะละกอ การดัดแปลงภาษาใน LG ของคนไทยใช้สามกลไก ได้แก่ 1) การเติม ปรากฏใน LG ทุกประเภท เสียงที่เติมอาจมีหรือไม่มีความหมายก็ได้ ตำแหน่งที่เติมมักเป็นหน้าคำ 2) การจัดเรียงใหม่ ปรากฏใน LG หกประเภท ล้วนเป็นการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ 3) การแทนที่ ปรากฏใน LG หกประเภท การแทนที่ส่งผลให้เสียงที่เกิดขึ้นไม่ซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง/เสียงที่เติม ผู้วิจัยพบรูปแบบของหน่วยเสียง /w/ /l/ /r/ ซึ่งแสดงให้เห็นสถานภาพของหน่วยเสียง

เหล่านี้ันเกิดจากการตีความใหม่ของผู้พูดภาษาไทย

คำสำคัญ การเล่นทางภาษา การดัดแปลงอย่าง
เป็นระบบ แบบลักษณะของการเล่นทางภาษา
สัทวิทยาอรรถภาค

บทนำ

การเล่นทางภาษา (language game = LG)¹ เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่พบเห็นได้ทั่วไป อาทิ คำผวนเป็น LG ประเภทหนึ่งในภาษาไทย เช่น “เลื่อนจากจ่าเป็นนายร้อยมีน้อยราย” (ปลอด ชูสาย, 2529) คำว่า [nāaj rǒɔj] > [mǒɔj rāaj] เป็นการสลับสระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ระหว่างพยางค์หน้า-หลัง ในขณะที่พยัญชนะต้นคงตำแหน่งเดิม LG ปรากฏในภาษาต่างๆ มากมาย อาจกล่าวได้ว่าปรากฏการณ์นี้เป็นสากลลักษณะ (universal) นักวิชาการในสาขาสังคมวิทยา มานุษยวิทยา และคติชนวิทยาศึกษา LG เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับตีความพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม (Pollock, Gandour and Sorensen, 1987 อ้างจาก Kirshenblatt-Gimblett, 1976) ในขณะที่นักภาษาศาสตร์ศึกษา LG เพื่อทำความเข้าใจ การดัดแปลงที่เกิดขึ้น และนำมาเป็นหลักฐานเกี่ยวกับระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ซึ่งได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากนักสัทวิทยา (Bagemihl, 1995)

ผู้วิจัยพบว่าเริ่มมีการกล่าวถึง LG ตั้งแต่ ค.ศ. 1796 (พ.ศ. 2339) (Grose, 1796) ปัจจุบันมีผลการศึกษา LG เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อนำมาจำแนกประเภทตามแนวทางการศึกษาแบ่งได้สองลักษณะ ได้แก่ 1) การพรรณนาเกี่ยวกับกลไก (mechanism)² และรูปแบบ (pattern)³ 2) การอธิบายเกี่ยวกับ

¹ การเล่นทางภาษา (language game = LG) คือ การดัดแปลงภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นระบบ เพื่อปิดบัง/อำพรางความหมายหรือเพื่อสร้างความสนุกสนานจากความหมายแฝง รูปภาษา (form) ที่เกิดขึ้น หลังการดัดแปลงต่างจากรูปภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ความหมายที่เกิดขึ้นก่อน-หลังดัดแปลงไม่ต่างกัน

² กลไก (mechanism) คือ วิธีการดัดแปลงภาษาอย่างเป็นระบบ เช่น การเล่นคำผวนจะดัดแปลงคำว่า “นายร้อย” ให้กลายเป็น “น้อยราย” เกิดจากการสลับสระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ ระหว่างพยางค์หน้า-หลัง ดังนั้น กลไกที่ใช้คือ “การจัดเรียงใหม่” เพียงกลไกเดียว

³ รูปแบบ (pattern) คือ ผลลัพธ์ที่ผ่านการดัดแปลงภาษาอย่างเป็นระบบ เช่น การเล่นคำผวนจะดัดแปลงคำว่า “นายร้อย” ให้กลายเป็น “น้อยราย” เกิดจากการสลับสระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ ระหว่างพยางค์หน้า-หลัง ดังนั้น รูปแบบที่เกิดขึ้นคือ $O_1R_1T_1 > O_2R_2T_2$ (ดูคำอธิบายสัญลักษณ์ข้อ 6.5)

ระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์โดยใช้ LG เป็นหลักฐานซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นของไวยากรณ์ปริวรรต (Generative Grammar) (Halle, 1962; Chomsky and Halle, 1968 อ้างถึงใน Bagemihl, 1995) แม้ว่า LG แต่ละประเภทจะต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบข้ามภาษาก็จะพบการดัดแปลงที่คล้ายกัน จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่ากลไกดัดแปลงภาษามีสีกลไก ได้แก่ การเติม (insertion) การจัดเรียงใหม่ (rearrangement) การแทนที่ (substitution) และการลบ (deletion) (Laycock, 1972; Apte, 1994; Davis, 1994) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดกลุ่มเรียกว่า แบบลักษณะของการเล่นทางภาษา (typology of language games) อย่างไรก็ตาม การดัดแปลงที่เกิดขึ้นใน LG แต่ละประเภทอาจใช้เพียงกลไกเดียวหรือหลายกลไกร่วมกันก็ได้

ผู้วิจัยพบว่า การดัดแปลงที่เกิดขึ้นกับ LG ของคนไทยจะใช้สองกลไกเท่านั้น ได้แก่ “การเติม” และ “การจัดเรียงใหม่” ในขณะนี้ยังไม่พบการดัดแปลงด้วยการแทนที่หรือการลบ ประเด็นนี้จึงน่าจะสงสัยว่าการดัดแปลงในภาษาไทยไม่สามารถใช้การแทนที่และการลบได้ หรือการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ครอบคลุมกลไกดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจทางด้านรูปแบบคือ LG ส่วนใหญ่มักจะมีรูปแบบที่เกิดขึ้นเพียงรูปแบบเดียว ยกเว้นคำผวนที่มีหลายรูปแบบซึ่งเกิดขึ้นเพราะเงื่อนไขทางความหมาย (ตามใจ อวิรุทธโยธิน, 2546) ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่ามีรูปแบบของ LG ทั้งหมดที่จะพบในงานวิจัยนี้มีกี่รูปแบบ เงื่อนไขใดที่ก่อให้เกิดรูปแบบนั้น ประเด็นกลไกและรูปแบบของ LG ในภาษาไทยควรได้รับการพิสูจน์ตรวจสอบเพิ่มเติม

ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ศึกษาคำผวนเป็นจำนวนมากทั้งในรูปแบบการพรรณนาและการอธิบาย (โสมทัต เทเวศร์, 2512; ธีระพันธ์ วงศ์ไทย, 2516; ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร, 2517, 2521, 2524; งจิต, 2520; ปลอด ชูสาย, 2529; กวยโอ, 2535; อภิลักษณ์ ธรรมทวีธิกุล, 2537; สุจิตต์ เพียรชอบ, 2539; ล้อม เพ็งแก้ว, 2543; สนิท บุญฤทธิ์, 2544; ยุทธนา นาคสุข, 2545; ตามใจ อวิรุทธโยธิน, 2546; ญาดา อรุณเวช, ม.ป.ป.; Surintramont, 1973; Hoonchamlong, 1990; Awirutthiyothin, 2006) ในทางตรงกันข้าม ผู้วิจัยแทบ

จะไม่พบผลการศึกษา LG ประเภทอื่นของคนไทย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจะไม่ศึกษาคำผวนเพิ่มเติมในงานวิจัยนี้ แต่จะศึกษาจาก LG ของคนไทยประเภทอื่นๆ

ผู้วิจัยพบว่า นอกจากคำผวนแล้วยังมี LG ในภาษาไทยอีกหลายประเภท ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษามาก่อน (ภาษาคอกา ภาษามะละกอ) และยังมี LG บางประเภท (ภาษาลู ภาษาส่อ ภาษาแล) ที่ได้มีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้วแบบต่างกรรมต่างวาระจึงส่งผลให้งานเหล่านั้นเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระเบียบวิธีที่ต่างกัน (ธีระพันธ์ วงศ์ไทย, 2516; ทรงศักดิ์ ปรารักษ์วัฒนากุล, 2530) ด้วยเหตุข้างต้น ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการศึกษา LG ในภาษาไทยจำนวนหนึ่งด้วยระเบียบวิธีเดียวกัน จากนั้นนำข้อค้นพบเกี่ยวกับกลไกมาแสดงเป็นภาพรวม นอกจากนี้ข้อค้นพบอื่นที่เกิดขึ้นยังสามารถนำมาเป็นหลักฐานสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ รวมทั้งนำมาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับ LG ของภาษาในเอเชียหรือภาษามิวรรณยุกต์ (tonal language) ซึ่งมีอยู่ค่อนข้างน้อยในขณะนี้

2. วัตถุประสงค์

2.1 วิเคราะห์การเล่นทางภาษาของคนไทยเพื่อแสดงลักษณะเฉพาะของการเล่นทางภาษาแต่ละประเภท

2.2 แสดงภาพรวมกลไกที่ใช้ในการดัดแปลงการเล่นทางภาษาของคนไทยตามแนวคิดแบบลักษณะของการเล่นทางภาษา

2.3 นำข้อค้นพบมาเป็นหลักฐานสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์

3. สมมติฐาน

3.1 กลไกที่พบในการเล่นทางภาษาของคนไทยมีเพียงสองกลไก ได้แก่ การเติม และการจัดเรียงใหม่

3.2 รูปแบบที่ปรากฏในการเล่นทางภาษาของคนไทยแต่ละประเภทมีเพียงรูปแบบเดียว

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 เข้าใจกลไกและรูปแบบที่เกิดขึ้นกับการเล่นทางภาษาของคนไทย
- 4.2 สามารถแสดงภาพรวมกลไกดัดแปลงภาษาที่พบในภาษาไทยตามแนวคิดแบบลักษณะของการเล่นทางภาษา
- 4.3 ใช้ข้อค้นพบจากการเล่นทางภาษาของคนไทยเป็นหลักฐานเกี่ยวกับระบบภาษาและแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์
- 4.4 เป็นแนวทางการศึกษาการเล่นทางภาษาในภาษาอื่นๆ โดยเฉพาะภาษามีสวรรณยุกต์

5. ขอบเขต

- 5.1 ศึกษาการเล่นทางภาษาของคนไทยจำนวน 8-10 ประเภท โดยจะไม่ศึกษาการเล่นทางภาษาที่มีชื่อว่า “คำผวน”
- 5.2 ศึกษาจากผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแม่ หรือผู้พูดภาษาไทยถิ่นเป็นภาษาแม่ที่สามารถพูดภาษาไทยมาตรฐานได้ด้วยในการเก็บข้อมูลจะสื่อสารด้วยภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น ดังนั้น คำว่า “ภาษาไทย” ในงานวิจัยนี้หมายถึง “ภาษาไทยมาตรฐาน”
- 5.3 วิเคราะห์กลไกที่ใช้ในการดัดแปลงตามแนวคิดแบบลักษณะของการเล่นทางภาษา พร้อมทั้งแสดงรูปแบบที่เกิดขึ้นในการเล่นทางภาษาแต่ละประเภท

6. ระเบียบวิธี

- 6.1 ระบบเสียงภาษาไทย ประกอบด้วย 1) พยัญชนะ 21 หน่วยเสียง ทั้งหมดปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว บางหน่วยเสียงปรากฏร่วมกันเป็นพยัญชนะต้นควบกล้ำ และบางหน่วยเสียงปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย¹
- 2) สระ 18 หน่วยเสียง ทั้งหมดปรากฏเป็นสระเดี่ยว และบางหน่วยเสียงปรากฏ

¹พยัญชนะต้นเดี่ยว ได้แก่ / p ph b t th d tɕ tɕh k kh ʔ m n l r s w j / พยัญชนะต้นควบกล้ำ ได้แก่ / pr phr pl phl tr khr kl khl kw khw / พยัญชนะท้าย ได้แก่ / p t k ʔ m n w j /

ร่วมกันเป็นสระประสม¹ 3) วรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียง ทั้งหมดปรากฏเป็นวรรณยุกต์คงระดับ บางหน่วยเสียงปรากฏร่วมกันเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ² (Hoonchamlong, 1990)

6.2 รายการคำ 32 คำ ครอบคลุมหน่วยเสียงทั้งหมดตามรายละเอียดใน 6.1 ดังนี้

1. กระ / kráʔ	2. กลับ / kláp	3. เก้ / kéé
4. แก้ว / kwéŋ	5. ขวา / khwǎa	6. เขิน / khǎon
7. ครู / krūu	8. คลั่ง / khlaŋ	9. เงือก / ŋiək
10. จีบ / tɕjip	11. ชัก / tɕhák	12. ซอย / sɔj
13. ดาว / dāaw	14. เติ๋ม / triam	15. เต้า / tăw
16. โทะ / thôot	17. บุ่ม / būm	18. ปราม / prāam
19. เปิ่น / pēn	20. แปลก / pléek	21. ผึ่ง / phīŋ
22. ฝ่าย / fāaj	23. พลาด / phlâat	24. เพราะ / phrǎw
25. มิตร / mít	26. เยอะ / jǎʔ	27. ลบ / lóp
28. ว่า / wāa	29. หรือ / rǎi	30. ห้วน / huān
31. ไหน / jǎj	32. เอา / ʔāw	

6.3 การเลือกผู้บอกภาษา คุณสมบัติของผู้บอกภาษาที่พึงมีสำหรับงานวิจัยนี้คือ “สามารถสื่อสารได้ด้วยรูปภาษาที่ดัดแปลงมาจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นระบบ” ผู้วิจัยไม่จำกัดคุณสมบัติอื่น เนื่องจากไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีคุณสมบัติใดก็ตาม เมื่อจะสื่อสารก็ต้องดัดแปลงภาษาด้วยวิธีการเดียวกันจึงจะสามารถสื่อสารกันได้ ผู้บอกภาษาของ LG แต่ละ

¹ สระเดี่ยว ได้แก่ / i ii e ee e e e e h ɔ ɔɔ a aa u uu o oo ɔ ɔw / สระประสม ได้แก่ / ia ua /

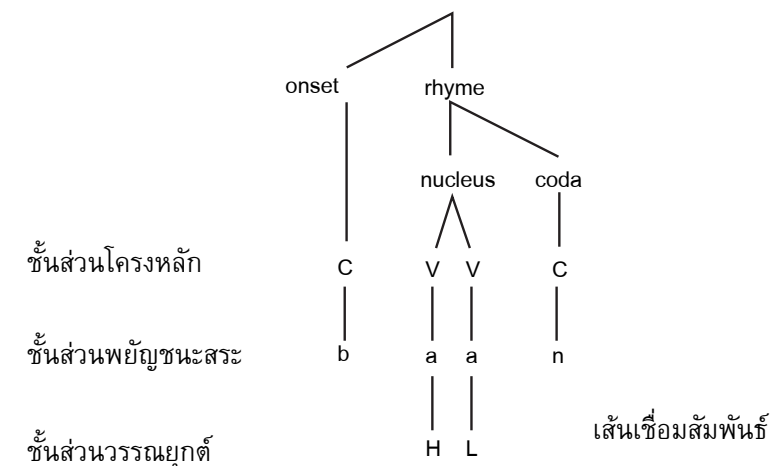
² วรรณยุกต์คงระดับ ได้แก่ เสียงกลาง (สามัญ) ใช้สัญลักษณ์ /M/ หรือ /ˉ/, เสียงต่ำ (เอก) ใช้สัญลักษณ์ /L/ หรือ /ˊ/, เสียงสูง (ตรี) ใช้สัญลักษณ์ /H/ หรือ /ˋ/ วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ได้แก่ เสียงสูง-ต่ำ (โท) ใช้สัญลักษณ์ /HL/ หรือ /ˊˋ/, เสียงต่ำ-สูง (จัตวา) ใช้สัญลักษณ์ /LH/ หรือ /ˋˊ/

ประเภทมีสองคน ทั้งคู่เคยสื่อสารกันด้วยรูปภาษาลักษณะนี้มาแล้ว และยังสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วในปัจจุบัน

6.4 การเก็บข้อมูล เริ่มจากการพูดคุยกับผู้ออกภาษาทั้งสองคนโดยขอตัวอย่างที่ทั้งคู่เคยใช้เพื่อทำความเข้าใจกลไกและรูปแบบในเบื้องต้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษาคนแรกโดยนารายการคำทั้งหมดที่เขียนบนกระดาษแข็งมาเปิดแบบสุ่มทีละคำ แล้วขอให้ ผู้ออกภาษาดัดแปลงตามวิธีการของตน เช่น ผู้วิจัยถามว่า “คำว่า เอา จะพูดยังไง” ผู้ออกภาษาตอบว่า “เฮ้ออ” จนครบ 32 คำ ลำดับต่อมา เก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษาคนที่สองด้วยขั้นตอนเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่าผู้ออกภาษาทั้งสองคนของ LG แต่ละประเภทดัดแปลงรายการคำทั้งหมดในลักษณะเดียวกัน

6.5 ศัพท์ศาสตร์/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพยางค์ องค์ประกอบของพยางค์แบ่งออกเป็นสามส่วน ได้แก่ 1) เสียงส่วนหน้า (onset = O) หมายถึง พยัญชนะต้นเดี่ยว-ควบกล้ำ 2) เสียงส่วนหลัง (rhyme = R) อาจเป็น แก่นพยางค์ (nucleus) เท่านั้น หมายถึง สระเดี่ยว-ประสม หรือ แก่นพยางค์และท้ายพยางค์ (coda) หมายถึง พยัญชนะท้าย 3) เสียงวรรณยุกต์ (tone = T) หมายถึง เสียงสูงต่ำประจำคำ แบ่งเป็นวรรณยุกต์คงระดับและวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีสัทวิทยาอัตภาค (Autosegmental Phonology) ที่เสนอโดย Goldsmith (1976; 1990) เพราะนอกจากจะแบ่งองค์ประกอบของพยางค์ได้ตามที่ต้องการแล้ว แนวคิดทฤษฎีนี้ยังมีแบบจำลอง (model) ที่เอื้อต่อการอธิบายพฤติกรรมของเสียงวรรณยุกต์² แบบจำลองโครงสร้างพยางค์มีสัญลักษณ์แทนพยางค์เป็น σ ชั้นส่วนโครงหลัก (skeleton tier) แสดงให้

เห็นว่าพยางค์ ที่ปรากฏนั้นมี ๓ เสียงก่อพยางค์ (syllabic) ไตและปรากฏในตำแหน่งใด เสียงส่วนหน้าและ เสียงส่วนหลังปรากฏบนชั้นส่วนเดียวกันคือ ชั้นส่วนพยัญชนะสระ (CV tier) ในขณะที่ เสียงวรรณยุกต์จะปรากฏบนชั้นส่วนวรรณยุกต์ (tonal tier) ชั้นส่วนทั้งสองเชื่อมโยงกันด้วย เส้นเชื่อมสัมพันธ์ (association line) (ดูภาพ 1) ในบางกรณีจะใช้สัญลักษณ์ 1 และ 2 เพื่อแสดงว่าเป็นพยางค์ที่หนึ่งและสองตามลำดับ ในส่วนผลการศึกษาจะแสดงเฉพาะชั้นส่วนพยัญชนะสระ และชั้นส่วนวรรณยุกต์

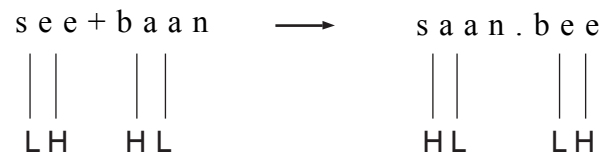
รูป 1 แบบจำลองโครงสร้างพยางค์ของคำว่าบ้าน

ตัวอย่าง ก่อนดัดแปลงคือ [bâan] ‘บ้าน’ เมื่อผ่านการดัดแปลงแล้วกลายเป็น [sâan bôo] ก่อนดัดแปลงมีหนึ่งพยางค์โดยมีเสียงส่วนหน้าเป็น [b] มีเสียงส่วนหลังเป็น [aan] และมีเสียงวรรณยุกต์เป็น [HL] เมื่อดัดแปลงแล้วกลายเป็นสองพยางค์ โดยพยางค์แรกมีเสียงส่วนหน้าเป็น [s] มีเสียงส่วนหลังเป็น [âan] และมีเสียงวรรณยุกต์เป็น [HL] ในขณะที่พยางค์หลังมี

¹ ศัพท์บัญญัติของ onset คือ พยัญชนะต้นพยางค์ และ rhyme คือ ส่วนท้ายพยางค์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) แต่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็น เสียงส่วนหน้า และ เสียงส่วนหลังตามลำดับ เพื่อให้ตรงกันข้ามอย่างชัดเจน

² Goldsmith (1990: 5) ต้องการให้แบบจำลองแนวคิดทฤษฎีสัทวิทยาอัตภาคแสดงรายละเอียดของวรรณยุกต์ให้กับผู้ที่พูดภาษาไม่มีวรรณยุกต์ (non-tonal language) ได้เข้าใจ

เสียงส่วนหน้าเป็น [b] มีเสียงส่วนหลังเป็น [w] และมีเสียงวรรณยุกต์เป็น [L] การดัดแปลงที่เกิดขึ้นมี สองประเด็น ได้แก่ 1) เสียงที่เดิมขึ้นมาคือ [s] ทำหน้าที่เป็นเสียงส่วนหน้าในพยางค์แรก [w] ทำหน้าที่เป็นเสียงส่วนหลัง และเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์หลัง การดัดแปลงเช่นนี้เรียกว่า “การเติม” 2) เสียงที่มีตำแหน่งเปลี่ยนไปคือ [b] เดิมปรากฏร่วมกับ [âan] แต่เมื่อดัดแปลงแล้วปรากฏร่วมกับ [w] การดัดแปลงเช่นนี้เรียกว่า “การจัดเรียงใหม่” ด้วยเหตุข้างต้น คำที่ผ่านการดัดแปลงแล้วจะมีสองพยางค์ โดยพยางค์แรกมีเสียงส่วนหน้าเป็น [s] มีเสียงส่วนหลังและเสียงวรรณยุกต์ซ้ำกับคำเดิม ในที่นี้คือ [âan] พยางค์ที่สองมีเสียงส่วนหน้าซ้ำกับคำเดิม ในที่นี้คือ [b] มีเสียงส่วนหลังและเสียงวรรณยุกต์เป็น [w] รูปแบบที่จะเกิดขึ้นหลังการดัดแปลงคือ ORT > sRT Oww (ดูรูป 2)

รูป 2 ตัวอย่างการดัดแปลงภาษา

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลไก รูปแบบ และลักษณะเฉพาะของ LG แต่ละประเภทด้วยตัวอย่างเดียวกัน คือ [bâan] ‘บ้าน’ และ [khôn sàj mùak sîi dēɛŋ tchōp lōp pāj kîn lâw] ‘คนใส่หมวก สีแดงชอบหลบไปกินเหล้า’ เนื่องจาก LG บางประเภทมีชื่อเรียกตามการบอกเล่าของผู้บอกภาษา (ภาษาส่อ ภาษาลู ภาษาคอคา ภาษามะละกอ) ส่วนที่เหลือยังไม่มีชื่อเรียก ผู้วิจัยจึงประยุกต์แนวทางการตั้งชื่อ LG ของคนไทย (ตามใจ อภิรุทธิโยธิน, 2548) เข้ากับงานวิจัยนี้ ส่งผลให้ LG แต่ละประเภทมีชื่อเรียก ดังนี้ ภาษาเส ภาษาส่อ ภาษาหล่อ ภาษาแหล่ ภาษาไหล ภาษาลู ภาษาคอคา และภาษามะละกอ

7. ผลการศึกษา

7.1 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 1: ภาษาเส คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [sâan bēe] ขั้นตอนแรก เดิม [sēe] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [bēe sâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [sâan bēe] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > sRT Oēe (ดูรูป 3) เนื่องจากรูปแบบที่เกิดขึ้นมีเพียงรูปแบบเดียว ส่งผลให้คำที่ผ่านการดัดแปลงแล้วมีลักษณะเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” กลายเป็น “ชนเซ ใส่เส สวกเม สีเส แชนเต ชอบเจ สบเล่ ไชเป่ ชินเก้ เส้าเล่” LG ประเภทนี้มีประเด็นน่าสนใจคือคำเดิมที่มี [s] เป็นเสียงส่วนหน้าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์ที่หนึ่งจะซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง ส่วนพยางค์ที่สองจะเป็น [sēe] เช่น “ใส่” กลายเป็น “ใส่เส”

รูป 2 การดัดแปลงในภาษาเส

7.2 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 2: ภาษาส่อ คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [sâan bōw] ขั้นตอนแรก เดิม [sōw] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [sōw bâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [sōw bâan] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > sRT Oōw (ดูรูป 4) เนื่องจากรูปแบบที่เกิดขึ้นมีเพียงรูปแบบเดียว ส่งผลให้คำที่ผ่านการดัดแปลงแล้วมีลักษณะเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” กลายเป็น “ชนขอ ใส่ส่อ สวกหม่อ สีส่อ แชนด่อ ชอบฉ่อ สบหล่อ ไชป่อ ชินก้อ เส้าหล่อ” LG ประเภทนี้มีประเด็นน่าสนใจคือคำเดิมที่มี [S] เป็นเสียงส่วนหน้าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์ที่หนึ่งจะซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง

ส่วนพยางค์ที่สองจะเป็น [sɔ̀w] เช่น “ใส่” กลายเป็น “ใส่ส่อ”

รูป 4 การดัดแปลงในภาษาส่อ

7.3 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 3: ภาษาหล่อ คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [lâan bɔ̀w] ขั้นตอนแรก เดิม [lɔ̀w] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lɔ̀w bâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lâan bɔ̀w] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > sRT Oɔ̀w (ดูรูป 5)

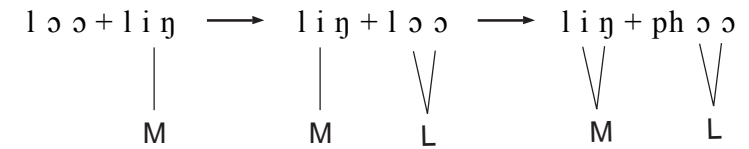
รูป 5 การดัดแปลงด้วยรูปแบบหลักในภาษาส่อ

คำที่มีเสียงเหลว (liquid)¹ เป็นเสียงส่วนหน้ามีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [liŋ] ‘ลิง’ จะกลายเป็น [liŋ phɔ̀w]² ขั้นตอนแรก เดิม [lɔ̀w] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lɔ̀w liŋ] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ก็จะได้เป็น [liŋ lɔ̀w] หลังจากนั้น แทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์ที่สองด้วย [ph] ก็จะได้เป็น [liŋ phɔ̀w] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง

¹ เนื่องจาก /l/ และ /r/ มีพฤติกรรมเดียวกัน ผู้วิจัยจึงจำแนกเป็นเสียงประเภทเดียวกัน คือ เสียงเหลว (liquid)

² ดูรายละเอียด การแผกแยกเสียง (dissimilation) เพิ่มเติมในหัวข้อ 8.1 การแทนที่

คือ 1RT > 1RT phɔ̀w (ดูรูป 6)

รูป 6 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมในภาษาหล่อ

เนื่องจากคำส่วนใหญ่มีเสียงส่วนหน้า [-liquid] และคำส่วนน้อยมีเสียงส่วนหน้า [+liquid] ผู้วิจัยจึงเรียกผลลัพธ์ประเภทแรกว่ารูปแบบหลัก และผลลัพธ์ประเภทหลังว่ารูปแบบเสริม ข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงขอบหลบไปกินเหล้า” กลายเป็น “คนหล่อ ใส่ส่อ หลวกหม้อ หลี่ส่อ แลงต่อ ลอบน้อ หลบผ่อ โลป้อ ลินก้อ เหล้าผ่อ” ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อดัดแปลงแล้ว คำว่า “คน-ใส่-หมวก-สี-แดง-ขอบ-ไป-กิน” ใช้รูปแบบหลัก ในขณะที่ คำว่า “หลบ-เหล้า” ใช้รูปแบบเสริม

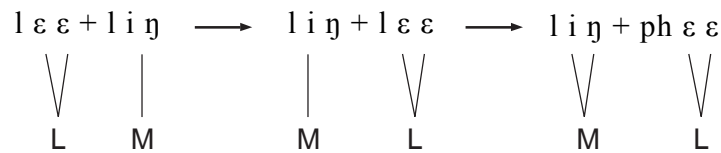
7.4 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 4: ภาษาแหล่ คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [lâan bɛɛ] ขั้นตอนแรก เดิม [lɛɛ] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lɛɛ bâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lâan bɛɛ] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > 1RT Oɛɛ (ดูรูป 7)

รูป 7 การดัดแปลงด้วยรูปแบบหลักในภาษาแหล่

คำที่มีเสียงส่วนหน้าเป็นเสียงเหลวมีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [liŋ] ‘ลิง’ จะกลายเป็น [liŋ phɛɛ] ขั้นตอนแรก เดิม [lɛɛ] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lɛɛ liŋ]

ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lɪŋ lɛɛ] หลังจากนั้นแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์ที่สองด้วย [ph] ก็จะได้เป็น [lɪŋ phɛɛ] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ 1RT > 1RT phɛɛ (ดูรูป 8) เนื่องจากรูปแบบนี้มีเงื่อนไขกับพยัญชนะต้นจึงเรียกว่า รูปแบบเสริมพยัญชนะ

รูป 8 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมพยัญชนะในภาษาแหล

คำที่มีแก่นพยางค์เป็น [ɛɛ] มีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [mɛɛ] ‘แม่’ จะกลายเป็น [lɛɛ mɔ̀j] ขั้นตอนแรก เดิม [lɛɛ] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lɛɛ mɛɛ] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lɛɛ mɔ̀j] หลังจากนั้น แทนที่เสียงส่วนหลังของพยางค์ที่สองด้วย [u] ก็จะได้เป็น [lɛɛ mɔ̀j] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ OɛT > lɛT Oɔ̀j (ดูรูป 9) เนื่องจากรูปแบบนี้มีเงื่อนไขกับสระจึงเรียกว่า รูปแบบเสริมสระ

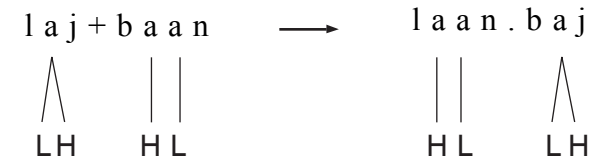

รูป 9 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมพยัญชนะในภาษาแหล

“คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” จะกลายเป็น “คนแห่ ไหล่ส่ว หลวกแห่ หลี่ส่ว แล่งตุ่ย ลอบแฉ่ หลบแผ่ ไล่แป่ ลินแเก่ เหล้าแผ่” ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว คำว่า “คน-ใส่-หมวก-สี-ชอบ-ไป-กิน” มีรูปแบบ

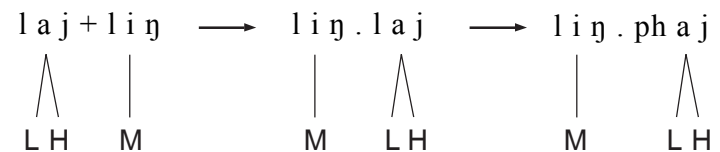
เดียวกันเพราะต่างก็ดัดแปลงด้วยรูปแบบหลัก ในขณะที่ คำว่า “หลบ-เหล้า” มีรูปแบบเดียวกันเพราะดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมพยัญชนะ ส่วนคำว่า “แดง” มีรูปแบบที่ต่างออกไปเพราะดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมสระ

7.5 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 5: ภาษาไหล คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [lâan bǎj] ขั้นตอนแรก เดิม [lǎj] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lǎj bâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lâan bǎj] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงคือ ORT > 1RT Oǎj (ดูรูป 10)

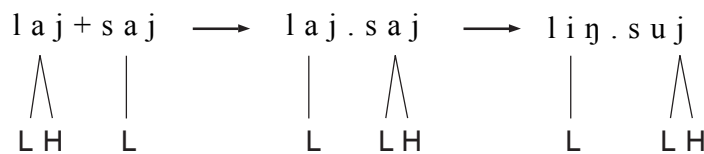
รูป 10 การดัดแปลงด้วยรูปแบบหลักในภาษาไหล

คำที่มีเสียงส่วนหน้าเป็นเสียงเหลวมีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [lɪŋ] ‘ลิง’ จะกลายเป็น [lɪŋ phǎj] ขั้นตอนแรก เดิม [lǎj] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lǎj lɪŋ] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ก็จะได้เป็น [lɪŋ lǎj] หลังจากนั้นแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์ที่สองด้วย [ph] ก็จะได้เป็น [lɪŋ phǎj] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ 1RT > 1RT phǎj (ดูรูป 11) เนื่องจากรูปแบบนี้มีเงื่อนไขกับพยัญชนะจึงเรียกว่า รูปแบบเสริมพยัญชนะ

รูป 11 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมพยัญชนะในภาษาไหล

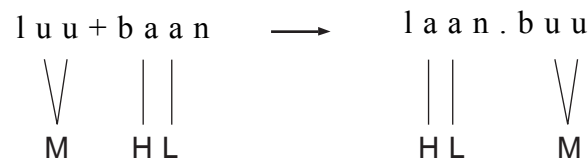
คำที่มีเสียงส่วนหลังเป็น [aj] มีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [sàj] ‘ใส่’ จะกลายเป็น [lài sùj] ขั้นตอนแรก เติม [láj] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [láj sàj] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [láj sáj] หลังจากนั้นแทนที่เสียงส่วนหลังของพยางค์ที่สองด้วย [u] ก็จะได้เป็น [láj sùj] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ OajT > IRT Oŭj (ดูรูป 12) เนื่องจากรูปแบบนี้มีเงื่อนไขกับสระจึงเรียกว่า รูปแบบเสริมสระ

รูป 12 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมสระในภาษาไทย

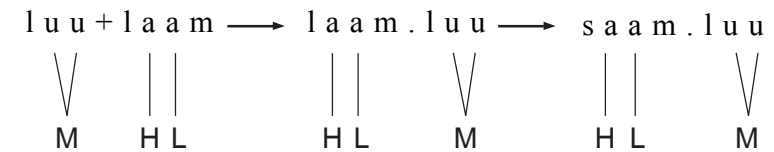
ข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” จะกลายเป็น “สนไขไหลสุย หลวกไหม หลีไส แลงใต้ ลอบไผ หลบไผ ไลปุย ลินไก่ เหล้าไผ” ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อดัดแปลงแล้ว คำว่า “คน-หมวก-สี-แดง-ชอบ-กิน” มีรูปแบบเดียวกันเพราะต่างก็ถูกดัดแปลงด้วยรูปแบบหลัก ในขณะที่คำว่า “หลบ-เหล้า” มีรูปแบบเดียวกันเพราะดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมพยัญชนะ ส่วนคำว่า “ใส่-ไป” มีรูปแบบที่ต่างออกไปเพราะดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมสระ

7.6 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 6: ภาษาลู คำว่า [bânn] จะกลายเป็น [lâan bŭu] ขั้นตอนแรก เติม [lŭu] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lŭu bâan] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lâan bŭu] รูปแบบที่จะเกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > IRT Ouu (ดูรูป 13)

รูป 13 การดัดแปลงด้วยรูปแบบหลักในภาษาลู

คำที่มีเสียงเหลวเป็นเสียงส่วนหน้ามีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น [lâam] ‘ล่ำม’ จะกลายเป็น [sâan lŭu] ขั้นตอนแรก เติม [lŭu] หน้าคำ ก็จะได้เป็น [lŭu lâam] ต่อมาจัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์ ก็จะได้เป็น [lâan lŭu] หลังจากนั้น แทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์แรกด้วย [s] ก็จะได้เป็น [sâan luu] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ IRT > sRT lŭu (ดูรูป 14)

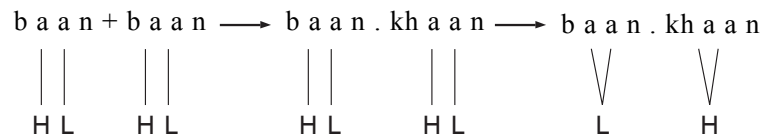

รูปที่ 14 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมในภาษาลู

เนื่องจากคำส่วนใหญ่มีเสียงส่วนหน้า [-liquid] และคำส่วนน้อยมีเสียงส่วนหน้า [+liquid] ผู้วิจัยจึงเรียกผลลัพธ์ประเภทแรกว่ารูปแบบหลัก และผลลัพธ์ประเภทหลังว่ารูปแบบเสริม ข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” กลายเป็น “สนคูลไหลซูล หลวกมู หลีซูล แลงคูล ลอบซูล สบคูล ไลปูลินกูล เส้าลูล” ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว คำว่า “คน-ใส่-หมวก-สี-แดง-ชอบ-ไป-กิน” ใช้รูปแบบหลัก ในขณะที่คำว่า “หลบ-เหล้า” ใช้รูปแบบเสริม

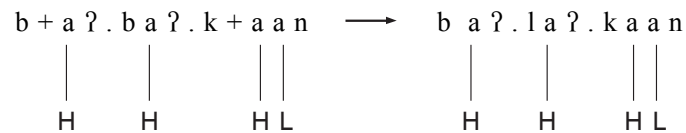
7.7 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 7: ภาษาคอค คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [bâan khâan] ขั้นตอนแรก ซ้ำคำเดิมทั้งคำ ก็จะได้เป็น [bâan bâan] ต่อมาแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์ที่สองด้วย [kh] ก็จะได้เป็น [bâan khâan] หลังจากนั้นแทนที่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์ที่หนึ่งด้วย [L] และแทนที่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์ที่สองด้วย [H] ก็จะได้เป็น [bâan khâan] รูปแบบที่เกิดขึ้น หลังการดัดแปลง คือ OŖT > ORkhŖ (ดูรูป 15) เนื่องจากรูปแบบที่เกิดขึ้นมีเพียงรูปแบบเดียว ส่งผลให้คำที่ผ่านการดัดแปลงแล้วมีลักษณะเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า”

ดัดแปลงเป็น “ชนคัน ใส่ไค้ หมวกคั่วก สี่คี่ แด่งคั้ง ฉอบค้อบ หลบคบ ไปไค้ ก็นคิน เหล่าค้ำ”

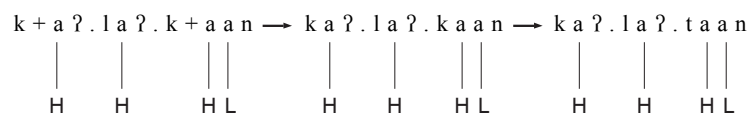
รูปที่ 15 การดัดแปลงในภาษาคอคา

7.8 การเล่นทางภาษาประเภทที่ 8: ภาษามะละกอ คำว่า [bâan] จะกลายเป็น [bà? là? kâan] การดัดแปลงมีเพียงขั้นตอนเดียว คือ เติม [á? là? k] ระหว่างเสียงส่วนหน้าและ เสียงส่วนหลัง รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ ORT > Oà? là? kRT (ดูรูป 16)

รูป 16 การดัดแปลงด้วยรูปแบบหลักในภาษามะละกอ

คำที่มี [k] เป็นเสียงส่วนหน้ามีเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เช่น คำว่า [kâan] ‘ก้าน’ จะถูกดัดแปลงให้กลายเป็น [ká? lá? taan] ขั้นตอนแรก เติม [á? lá? k] ระหว่างเสียงส่วนหน้าและเสียงส่วนหลัง ก็จะได้เป็น [ká? lá? kâan] ต่อมาแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์ที่สามด้วย [t] ก็จะได้เป็น [ká? lá? táan] รูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง คือ kRT > Oà? lá? tRT (ดูรูป 17)

รูป 17 การดัดแปลงด้วยรูปแบบเสริมในภาษามะละกอ

เนื่องจากคำส่วนใหญ่มีเสียงส่วนหน้า [-k] และคำส่วนน้อยมีเสียงส่วนหน้า [+k] ผู้วิจัย จึงเรียกผลลัพธ์ประเภทแรกว่ารูปแบบหลัก และผลลัพธ์ประเภทหลังว่ารูปแบบเสริม ข้อความ “คนใส่หมวกสีแดงชอบหลบไปกินเหล้า” กลายเป็น “คะละกน ชะละไก้ มะละกวก ชะละกี้ ต๊ะละแกง ชะละก้อบ ละละกบ ป๊ะละไก้ กะละติน ละละเก้า” ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว คำว่า “คน-ใส่-หมวก-สี-แดง-ชอบ-หลบ-ไป-เหล้า” ใช้รูปแบบหลัก ในขณะที่ คำว่า “กิน” ใช้รูปแบบเสริม

เมื่อสิ้นสุดการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า LG แต่ละประเภทมีทั้งลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน ดังนี้ LG ประเภทที่ 1-2 ใช้สองกลไกเหมือนกัน (เติม+จัดเรียงใหม่) ทั้งคู่มีรูปแบบหลังการดัดแปลงเพียงรูปแบบเดียว LG ประเภทที่ 4-5 ใช้สองกลไก (เติม+จัดเรียงใหม่) ในรูปแบบหลัก แต่เมื่อเสียงที่เกิดขึ้นก่อน-หลังดัดแปลงซ้ำกัน LG ทั้งสองประเภทนี้จะประยุกต์ใช้กลไกการแทนที่ด้วยการแตกแยกเสียง (dissimilation) ที่ซ้ำกันให้ต่างออกไปใน รูปแบบเสริม อย่างไรก็ตาม รายละเอียดการดัดแปลงของ LG แต่ละประเภท ก็ต่างกันจนสามารถจำแนกเป็นคนละประเภทได้ เช่น เสียงที่เติมขึ้นมานั้น จะเป็น [səc] และ [lɔw] ในการดัดแปลงภาษาเสและภาษาหล่อตามลำดับ โดยภาพรวมสามารถกล่าวได้ว่า LG ของคนไทยแต่ละประเภทที่พบในงานวิจัยนี้ใช้ 2-3 กลไกร่วมกันเพื่อดัดแปลงภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หากใช้สองกลไก จะเป็น “เติม+จัดเรียงใหม่” หรือ “เติม+แทนที่” และหากใช้สามกลไก จะเป็น “เติม+จัดเรียงใหม่+แทนที่” รูปแบบที่ปรากฏใน LG แต่ละประเภท มีตั้งแต่ 1-3 รูปแบบ

8. สรุปและอภิปรายผล

8.1 กลไกดัดแปลงภาษาที่พบในภาษาไทย ผู้วิจัยพบกลไกที่ใช้ดัดแปลงภาษาไทยสามกลไก ดังนี้ 1) การเติม ปรากฏในรูปแบบหลักและรูปแบบเสริมของ LG ทุกประเภท 2) การจัดเรียงใหม่ ปรากฏในรูปแบบหลักและรูปแบบเสริมของ LG ประเภทที่ 1-6 3) การแทนที่ ปรากฏใน LG ประเภทที่ 3-8 ซึ่ง

มักจะปรากฏในรูปแบบเสริม (ดูตาราง 1)

ตารางที่ 1 กลไกดัดแปลงภาษาที่พบในภาษาไทย

	รูปแบบ		กลไก	
		การเติม	การจัดเรียงใหม่	การแทนที่
ภาษาเส	หลัก	✓	✓	-
ภาษาสอ	หลัก	✓	✓	✓
ภาษาหลอ	หลัก	✓	✓	✓
	เสริม	✓	✓	✓
ภาษาแหล	หลัก	✓	✓	✓
	เสริมพยัญชนะ	✓	✓	✓
	เสริมสระ	✓	✓	✓
ภาษาไทย	หลัก	✓	✓	✓
	เสริมพยัญชนะ	✓	✓	✓
	เสริมสระ	✓	✓	✓
ภาษาล	หลัก	✓	✓	-
	เสริม	✓	✓	✓
ภาษาคอคา	หลัก	✓	-	✓
ภาษามะละกอ	หลัก	✓	-	-
	เสริม	✓	-	✓

การเติม เป็นกลไกที่พบใน LG ทุกประเภท กรณีเสียงที่เติมล้วนเป็นกลุ่มเสียงซึ่งอาจจะมีหรือไม่มี ความหมายก็ได้ กรณีตำแหน่งที่เติมส่วนใหญ่จะเติมในตำแหน่งหน้าคำประหนึ่งว่าเป็นหน่วยคำเติมหน้า (prefix) มีเพียง LG ประเภทที่แปดจะเติมในตำแหน่งกลางคำ ประหนึ่งว่าเป็นหน่วยคำเติมกลาง (infix) Davis (1994) ให้ข้อสังเกตว่าเมื่อพิจารณา LG ข้ามภาษาจะพบว่า เสียงที่เติมมักเป็นพยัญชนะริมฝีปาก ปรากฏการณ์นี้อาจเกิดจากการสัมผัสภาษาหรือภาวะสองภาษาซึ่งพบเห็นได้ในภาษาต่างๆ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าเสียงที่เติมในภาษาไทยมีลักษณะต่างออกไป เพราะเสียงที่เติมเป็น [l] และ [s] ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ว่าเพราะเหตุใดเสียงที่เติม ในภาษาไทย จึงต่างจากข้อสังเกตข้างต้น ผู้วิจัยคาดว่าประเด็นลักษณะตามภูมิภาค (areal feature) อาจจะเป็นคำตอบหนึ่งของปรากฏการณ์นี้

การจัดเรียงใหม่ เป็นกลไกที่พบใน LG จำนวนหกประเภท ได้แก่ LG ประเภทที่ 1-6 แม้ว่าการจัดเรียงใหม่ที่พบในภาษาอื่นสามารถเป็นการสลับหรือการย้ายก็ได้ แต่ LG ทั้งหมดประเภทในภาษาไทยล้วนเป็น “การสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์” ในขณะที่ เสียงส่วนหน้ายังคงตำแหน่งเดิม ลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นจากการจัดเรียงใหม่ คือ เสียงส่วนหลังและเสียงวรรณยุกต์จะเกาะติดกันเสมอราวกับเป็นหน่วยทางภาษาเดียวกัน¹ ลักษณะสำคัญประการต่อมาคือการจัดเรียงใหม่จะเกิดขึ้นเมื่อ LG ประเภทนั้นผ่านการเติมมาแล้ว เนื่องจากการจัดเรียงใหม่จะสลับองค์ประกอบของพยางค์ที่หนึ่งและสอง หากคำที่นำมาดัดแปลงมีพยางค์เดียวก็เลยไม่สามารถจัดเรียงใหม่ได้ การเติมถูกประยุกต์ใช้เพื่อให้คำนั้นมีมากกว่าหนึ่งพยางค์แล้วจึงจัดเรียงใหม่ เพราะฉะนั้นจึงคาดเดาได้ว่า LG ในภาษาไทยที่ใช้กลไกการจัดเรียงใหม่จะต้องผ่านกลไกการเติมมาก่อน

การแทนที่ เป็นกลไกที่พบใน LG หกประเภท ดังนี้ 1) พบในรูปแบบหลักของภาษาคอคา LG ประเภทนี้จะซ้ำเสียงคำที่นำมาดัดแปลง เช่น ขึ้นตอนแรก จะดัดแปลง [baan] ให้กลายเป็น [baan baan] ต่อมาแทนที่เสียงส่วนหลังของพยางค์ที่สองด้วย [kh] หลังจากนั้นแทนที่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์แรกด้วย [L] และแทนที่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์หลังด้วย [H] ด้วยเหตุนี้ [bâan] > [bâan bâan] > [bâan khâan] > [bâan khâan] การแทนที่ส่งผลให้เสียงที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงไม่ซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง² (ดูรูป 18)

¹ ตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2551) แสดงให้เห็นว่าวรรณยุกต์ในภาษาไทยไม่ได้เป็นชั้นส่วนอิสระ โดยใช้ LG สี่ประเภทซึ่ง “จัดเรียงใหม่ด้วยการสลับเสียงส่วนหลังพร้อมกับเสียงวรรณยุกต์” เป็นหลักฐานสนับสนุน

² การซ้ำกันแบ่งเป็นสองกรณี ได้แก่ 1) การซ้ำกับเสียงที่เติม เช่น เสียงที่เติมในภาษาหลอ คือ [lɔ̀w] การแยกเสียงจาก [lɪŋ lɔ̀w] > [lɪŋ phɔ̀w] ส่งผลให้เสียงที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงไม่ซ้ำกับเสียงที่เติม 2) การซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง เช่น คำที่นำมาดัดแปลงในภาษาล คือ [lâan] การแยกเสียงจาก [lâan lüü] > [sâam lüü] ส่งผลให้เสียงที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงไม่ซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง กรณีการซ้ำกันจะแสดงชั้นส่วนโครงสร้างหลักเพิ่มขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นใหม่และการเลิกเชื่อมโยง

2) พบในรูปแบบเสริมของ LG ประเภทที่ 3 4 5 6 และ 8 เช่น LG ประเภทที่ 3 ขั้นตอนแรก จะดัดแปลง [tɪŋ] ให้กลายเป็น [lɔ̀w tɪŋ] ต่อมาดัดแปลงเป็น [tɪŋ lɔ̀w] ขั้นตอนนี้จะพบว่าพยางค์หน้าซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง ส่วนพยางค์หลังซ้ำกับเสียงที่เติม ผู้เล่นเลือกแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์หลังด้วย [ph] ส่งผลให้ [tɪŋ lɔ̀w] > [tɪŋ phɔ̀w] การดัดแปลงลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นกับ LG ประเภทที่ 4-5 ด้วย ในขณะที่ LG ประเภทที่ 6 มีพฤติกรรมต่างออกไป คือ ขั้นตอนแรก จะดัดแปลง [lâam] ให้กลายเป็น [lūu lâam] ต่อมาดัดแปลงเป็น [lâam lūu] ขั้นตอนนี้จะพบว่า พยางค์หน้าซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง ส่วนพยางค์หลังซ้ำกับเสียงที่เติม ผู้เล่นเลือกแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์แรกด้วย [s] ส่งผลให้ [lâam lūu] > [sâam lūu] กรณี LG ประเภทที่ 8 ขั้นตอนแรก จะดัดแปลง [kâan] ให้กลายเป็น [ká? lá? kâan] ขั้นตอนนี้จะพบว่า พยางค์สุดท้ายซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลง ผู้เล่นเลือกแทนที่เสียงส่วนหน้าของพยางค์สุดท้ายด้วย [t] ส่งผลให้ [ká? lá? kâan] > [ká? lá? tâan] ตัวอย่างข้างต้นเป็นการแทนที่เสียงส่วนหน้า ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการแทนที่เสียงส่วนหลัง ดังนี้ LG ประเภทที่ 4 ขั้นตอนแรก จะดัดแปลง [jɛ̀k] ให้กลายเป็น [jɛ̀k jɛ̀k] ต่อมาดัดแปลงเป็น [lɛ̀k jɛ̀k] ขั้นตอนนี้จะพบว่าไม่มีพยางค์ใดซ้ำกับคำที่นำมาดัดแปลงหรือเสียงที่เติม แต่ทั้งสองพยางค์มีแก่นพยางค์เป็นเสียงเดียวกัน คือ [ɛ̀k] ผู้เล่นเลือกแทนที่เสียงดังกล่าวของพยางค์หลังด้วย [uj] ส่งผลให้ [lɛ̀k jɛ̀k] > [lɛ̀k juj]¹ ข้อสังเกตหนึ่งที่น่าสนใจคือ การแทนที่ใน LG ของคนไทยส่วนใหญ่เป็นการแทรกเสียงซึ่งเป็นกลไกย่อยของการแทนที่ เพื่อหลีกเลี่ยงการซ้ำกันระหว่าง “คำที่นำมาดัดแปลงกับเสียงที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลง” เช่น [ká? lá? kâan] > [ká? lá? tâan] ในภาษามะละโก การแทรกเสียงที่เกิดขึ้นคือ k...l...k... > k...l...t... หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการซ้ำกันระหว่าง “คำที่นำมาดัดแปลงกับเสียงที่เติม” เช่น [tɪŋ lɔ̀w] >

¹ แม้ว่าพยางค์เดิมจะมีแก่นพยางค์ หรือ [ɛ̀k] แต่เสียงที่มาแทนประกอบด้วย “แก่นพยางค์ + ท้ายพยางค์” หรือ [uj] ดังนั้น การแทรกเสียงที่เกิดขึ้นควรพิจารณาเป็นการแทนที่เสียงส่วนหลังมากกว่าการแทนที่แก่นพยางค์

[tɪŋ phɔ̀w] ในภาษาหล่อ การแทรกเสียงที่เกิดขึ้นคือ l...l... > l...ph...

กลไกที่พบมากที่สุดในงานวิจัยนี้ คือ “การเติม” และ “การจัดเรียงใหม่” ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Davis (1994) ที่กล่าวว่า การเติมและการจัดเรียงใหม่เป็นกลไกที่พบเห็นได้มากที่สุด ประเด็นต่อมา แม้ว่ากลไกการแทนที่จะไม่เคยถูกกล่าวถึงมาก่อนในการดัดแปลงภาษาไทย แต่งานวิจัยนี้พบว่า มี LG หกประเภทที่ใช้กลไกนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเกิดจากการใช้รายการคำที่ครอบคลุมระบบเสียงภาษาไทย เมื่อมีการแทนที่ที่เกิดขึ้นกับเสียงประเภทใดด้วยเงื่อนไขใดก็จะสามารถตรวจพบได้ อย่างไรก็ตาม การลดซึ่งเป็นกลไกที่พบได้ยากที่สุดนั้นก็ไม่ปรากฏในงานวิจัยนี้เช่นกัน ผู้วิจัยคิดว่ากลไกนี้ควรจะปรากฏกับภาษาที่มีหลายพยางค์ (polysyllabic) หากคำหลายพยางค์ลดลงหนึ่งพยางค์ก็ยิ่งพอเข้าใจความหมายได้ เช่น LG ประเภทหนึ่งของผู้พูดภาษาชวาจะลดพยางค์แรกของคำที่มีหลายพยางค์ ได้แก่ silit ku kèpèt dilaten จะกลายเป็น lit ku pèt laten (Laycock, 1972) ในขณะที่ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด คำส่วนใหญ่มีหนึ่งพยางค์ เมื่อประกอบกันเป็นข้อความแล้ว หากลดคำใดก็จะส่งผลให้ความหมายของข้อความไม่สมบูรณ์ ประเด็นนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่พบกลไกการลดใน LG ของคนไทย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานข้อที่ 1 ไว้ว่า กลไกที่ปรากฏใน LG ของคนไทยมีเพียงสองกลไก คือ การจัดเรียงใหม่ และการเติม เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาไม่เคยพบกลไกการแทนที่และกลไกการลด ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ปฏิเสธสมมติฐานข้างต้น เพราะพบว่ากลไกที่คนไทยใช้ในการดัดแปลงภาษามีสามกลไก ได้แก่ การเติม การจัดเรียงใหม่ และการแทนที่ โดยที่การเติมและการจัดเรียงใหม่เป็นกลไกที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบหลักและรูปแบบเสริมของ LG จำนวนหกประเภท ส่วนการแทนที่แม้ว่าจะปรากฏใน LG จำนวนหกประเภท แต่ก็ปรากฏน้อยครั้งเพราะมักปรากฏในรูปแบบเสริมอย่างมีเงื่อนไข ดังนั้น สมมติฐานข้อที่ 1 จึงไม่เป็นจริง

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ไว้ว่า รูปแบบที่ปรากฏใน LG ของคนไทยแต่ละประเภทมีเพียงรูปแบบเดียว งานวิจัยนี้พบว่ารูปแบบที่เกิดขึ้นหลังการ

ดัดแปลง LG ของคนไทยบางประเภทมีเพียงหนึ่งรูปแบบจริง แต่บางประเภทก็มีหลายรูปแบบ ดังนั้น LG ประเภทที่ 1-2 และ 7 มีรูปแบบหลังการดัดแปลงอย่างละหนึ่งรูปแบบ ส่วน LG ประเภทที่ 3-6 และ 8 มีรูปแบบหลังการดัดแปลงหลายรูปแบบเพื่อหลีกเลี่ยงการซ้ำกันระหว่างเสียงที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงกับคำที่นำมาดัดแปลง/เสียงที่เดิม ดังนั้น สมมติฐานข้อที่ 2 จึงเป็นจริงใน LG ประเภทที่ 1 2 และ 7 แต่ไม่เป็นจริงใน LG ประเภทที่ 3-6 และ 8

8.2 การเป็นหลักฐานทางภาษาศาสตร์

8.2.1 หน่วยเสียง /w/ มีรูปแปรสามรูป ดังนี้ รูปแปรที่หนึ่ง /cw/ > [cw] หน่วยเสียง /w/ เป็นเสียงที่สองของเสียงส่วนหน้า ผู้เล่นตีความให้ [kwɛŋ] มีโครงสร้างพยางค์เป็น CCVCT ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าหน่วยเสียง /k/ และ /w/ เป็นองค์ประกอบของหน่วยทางภาษาเดียวกัน (เสียงส่วนหน้า) รูปแปรที่สอง /cw/ > [c] หน่วยเสียง /w/ จะหายไปหรือเปลี่ยนสถานะภาพเป็น “ไม่มีเสียง” แสดงว่าผู้เล่นได้ตีความใหม่ (reinterpret) ให้ [kwɛŋ] มีโครงสร้างพยางค์เป็น CVCT หรือ [kɛŋ] จึงส่งผลให้รูปที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงเป็น [sɛŋ kɔ̀w] รูปแปรที่สาม /cw-/ > [cu-] หน่วยเสียง /w/ เปลี่ยนสถานะภาพจากพยัญชนะเป็นสระ ผู้เล่นตีความใหม่ให้ [kwɛŋ] มีโครงสร้างพยางค์เป็น CVVCT หรือ [kùɛŋ] จึงส่งผลให้รูปภาษาที่เกิดขึ้นหลังการดัดแปลงเป็น [suɛŋ kɔ̀w] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าหน่วยเสียง /u/ และ /ɛŋ/ ต่างก็เป็นองค์ประกอบของหน่วยทางภาษาเดียวกัน (เสียงส่วนหลัง) เมื่อพิจารณา LG ทุกประเภทร่วมกันผู้วิจัยพบว่ารูปแปรที่หนึ่งมีอัตราส่วนมากที่สุด ตามด้วยรูปแปรที่สาม และรูปแปรที่สอง การค้นพบรูปแปรเหล่านี้ช่วยให้ตีความได้ว่าหน่วยเสียง /w/ ในภาษาไทยกำลังถูกตีความใหม่ให้กลายเป็น /u-/ และ /ɔ-/ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหน่วยเสียง /w/ จะมีรูปแปรหลายรูป แต่สถานะภาพการเป็น “เสียงที่สองในพยัญชนะต้นควบกล้ำ” หรือ “เสียงที่สองในเสียงส่วนหน้า” ยังคงมีอัตราส่วนมากกว่ารูปแปรอื่นๆ ข้อค้นพบนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับ Awirutthiyothin (2006)

8.2.2 หน่วยเสียง /l/ เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดียวยังคงมีรูปเดิม

ดังนั้น LG ประเภทที่ 1 จะดัดแปลงคำว่า [lɪŋ] ให้กลายเป็น [sɪn lɛɛ] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังยังคงมีเสียงส่วนหน้าเป็น [l] จึงสรุปได้ว่า /l/ > [l] แต่เมื่อปรากฏเป็นเสียงที่สองของพยัญชนะต้นควบกล้ำจะมีรูปแปรสองรูป ได้แก่ [Cl] และ [Cɔ] ดังนั้น LG ประเภทที่ 2 จะดัดแปลงคำว่า [phlâat] ให้กลายเป็น [sâat phlɔ̀w] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังยังคงมีเสียงส่วนหน้าเป็น [Cl] จึงสรุปได้ว่า /Cl/ > [Cl] ในขณะที่ LG ประเภทที่ 1 จะดัดแปลงคำว่า [phlâat] ให้กลายเป็น [sâat phɛɛ] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังไม่ได้มีเสียงส่วนหน้าเป็น [Cl] แต่กลายเป็น [Cɔ] จึงสรุปได้ว่า /Cl/ > [Cɔ]

8.2.3 หน่วยเสียง /r/ เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวจะมีรูปแปรสองรูป ได้แก่ [Cr] และ [Cl] ดังนั้น LG ประเภทที่ 1 จะดัดแปลงคำว่า [rɪŋ] ให้กลายเป็น [sɪŋ rɛɛ] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังยังคงมีเสียงส่วนหน้าเป็น [r] จึงสรุปได้ว่า /r/ > [r] อย่างไรก็ตาม LG ประเภทที่ 2 จะดัดแปลงคำว่า [rɪŋ] ให้กลายเป็น [sɪŋ lɔ̀w] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังไม่ได้มีเสียงส่วนหน้าเป็นเสียงรวิ แต่กลายเป็นเสียงข้างลิ้น จึงสรุปได้ว่า /r/ > [l] แต่เมื่อหน่วยเสียง /r/ ปรากฏเป็นเสียงที่สองของพยัญชนะต้นควบกล้ำจะกลายเป็น [Cɔ] ดังนั้น LG ประเภทที่ 2 จะดัดแปลงคำว่า [phrɔ̀w] ให้กลายเป็น [sɔ̀w phrɔ̀w] ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อดัดแปลงแล้ว พยางค์หลังไม่ได้มีเสียงส่วนหน้าเป็น [Cr] แต่กลายเป็น [Cɔ] จึงสรุปได้ว่า /Cr/ > [Cɔ]

รูปแปรต่างๆ ที่พบใน LG ของคนไทยสะท้อนให้เห็นว่าขณะนี้กำลังเกิดปรากฏการณ์ “การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ (change in progress)” ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีทางด้านภาษาศาสตร์สังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจะทำนายสถานะภาพของหน่วยเสียงข้างต้นจากรูปแปรที่พบในงานวิจัยนี้ ดังนี้ 1) หน่วยเสียง /w/ อาจพบเป็น [w] หรือ [ɔ] หรือ [u] ก็ได้ โดยมีอัตราส่วนของเสียงที่สองในพยัญชนะต้นควบกล้ำมากที่สุด ดังนั้นหน่วยเสียงนี้จะยังคงมีสถานะภาพเหมือนเดิมต่อไป หากจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับหน่วยเสียงนี้คงต้องใช้เวลานานพอสมควร 2) หน่วยเสียง /l/ กรณีที่เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

จะพบเป็น [l] เท่านั้น แต่กรณีที่เป็นเสียงที่สองในพยัญชนะต้นควบกล้ำจะพบเป็น [l] หรือ [ɔ] ก็ได้ 3) หน่วยเสียง /r/ กรณีที่เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวจะพบเป็น [r] หรือ [l] ก็ได้ แต่กรณีที่เสียงที่สองในพยัญชนะต้นควบกล้ำจะพบเป็น [ɔ] เท่านั้น ข้อค้นพบข้างต้นช่วยให้ตีความได้ว่าเสียงเหลวในภาษาไทยกำลังถูกตีความใหม่ ในอนาคตอันใกล้เสียงเหลวทั้งสองหน่วยเสียงซึ่งทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวมีความเป็นไปได้ที่จะรวม (merge) เป็นเสียงเดียวกัน คือ [l] นอกจากนี้เสียงเหลวทั้งสองหน่วยเสียงซึ่งทำหน้าที่เป็นเสียงที่สองในพยัญชนะต้นควบกล้ำมีความเป็นไปได้ที่จะหายไปหรือกลายเป็น [ɔ] คำทำนายนี้เป็นไป ในทิศทางเดียวกับข้อค้นพบของแสงจันทร์ ตรีภูม (2529) ที่พบว่าการพูดในวัจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุด หน่วยเสียง /l,r > [l] และหน่วยเสียง /Cl, Cr / > [Cɔ]

เอกสารอ้างอิง

- กายโอ (นามปากกา). 2535. ปกิณกะว่าด้วยเรื่องควนผา. สมหมาย ปันพุทธศิลป์ (บรรณาธิการ). **ประเทือง อัฐพร: เกษียณอายุ 2535**. ภาควิชาภาษาไทยสถาบันราชภัฏภูเก็ต. อัดสำเนา.
- งจิต. คำผวน. **ประชาศึกษา**. 29, 3 (ตุลาคม 2520) หน้า 35.
- ญาตา อรุณเวช. ม.ป.ป. เรื่องของคำผวน. **หมึกหยดใหม่ (รวมบทความและผลงานสร้างสรรค์ของนิสิต)**. กรุงเทพฯ. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรมองค์กรบริหารนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 48 – 71.
- ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. 2546. **กลไกและรูปแบบของการผวนคำในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นใต้**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. 2548. การตั้งชื่อการเล่นทางภาษาของคนไทย. **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 1, 1 (กรกฎาคม – ธันวาคม). หน้า 36 – 45.

- ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. 2551. ความเป็นอิสระของชั้นส่วนวรรณยุกต์: มุมมองจากการเล่นทางภาษาของคนไทย. **รวมบทความภาษาศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้**. นันทนา รณเกียรติ และอมร แสงมณี (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี พรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด. หน้า 75-87.
- ทรงศักดิ์ ปรางค์พัฒนากุล. รหัสภาษา: ศิลปะการเล่นทางภาษา. **ภาษาและหนังสือ**. 20, 1 (เม.ย. – ก.ย. 2530). หน้า 14 – 29.
- ธีระพันธ์ วงศ์ไทย. การผวนพยางค์เป็นศิลปะการเล่นทางภาษาศาสตร์อย่างหนึ่ง. **วารสารมนุษยศาสตร์**. 4, 1 (ตุลาคม 2516) หน้า 6 – 12.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. 2517. ผักบุ้ง. **ภาษาไทยนี้ดีจริงแะ (รวมเรื่องต่าง ๆ เล่ม 3)**. พระนคร: โอเดียนบุ๊คสโตร์.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. 2521. ขบวนการคำผวน. **หรรษา (ระ) คดี**. กทม: ประเสริฐวาทีน.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. 2524. **ตอบปัญหาภาษาไทย ไขข้อข้องขัดคับใจเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยแห่งทั่วภาษาไทย**. นนทบุรี: ชัยยศ.
- ปลอด ชูสาย, จ.ส.ต. 2529. **ภาษาไทยคำผวน**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- ยุทธนา นาคสุข. คุณค่าของคำผวนล้านนา. **นิตยสารไทย**. 5, 2 (ต.ค. 2545) หน้า 121 – 129.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ล้อม เฟื่องแก้ว. เล่าถึง...สรรพสิทธิ์ สรรพล้วนคำผวนอันลือลั่น. **ศิลปวัฒนธรรม**. 21, 9 (ก.ค. 2543) หน้า 244 – 246.
- สนธิ บุญฤทธิ์. 2544. **รวมบทความวิชาการเกี่ยวกับคำผวน**. กทม: สุวีริยาสาส์น.
- สุจริต เพียรชอบ. 2539. คำผวนชวนหรรษา. **ศิลปะการใช้ภาษา**. กทม: สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ หน้า 32 – 37.
- แสงจันทร์ ตรีภูม. 2529. การแปรของ ร และ ล ในภาษาไทยกรุงเทพฯ **ตามวัจนลีลา: การศึกษาการออกเสียงของผู้ประกาศข่าว ประจำ**

- สถาบันวิทยุกระจายเสียง ภาคเอฟ.เอ็ม. ในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสมทัต เทเวศร์. 2512. **เกร็ดภาษาหนังสือไทย**. พระนคร: แพร์พิทยา.
- อภิลักษณ์ ธรรมทวีธิกุล. ทฤษฎีสัทวิทยาอัตภาค. **วารสารภาษาและ
ภาษาศาสตร์**. 12, 2 (มกราคม – มิถุนายน 2537) หน้า 38 – 50.
- Apte, L. M. 1994. Speech play. **The Encyclopedia of Language and
Linguistics**. R. E. Asher (ed.) Pergamon Press. pp. 4203 – 4206.
- Awirutthiyothin, Tamjai. 2006. A status of /-w-/: A perspective from
Khamphuan -- A Thai Language game. **Manusya: Journal of
Humanities**. 9, 2 (October). pp. 66 – 80.
- Bagemihl, B. 1995. Language Games and Related Areas. **The handbook
of Phonological Theory**. John A. Goldsmith (ed.) Cambridge:
Blackwell Publisher. pp. 697 – 712.
- Chomsky, N. and Halle, M. 1968. **The Sound Pattern of English**. New
York: Harper & Row.
- Davis, S. 1994. Language Games. **The Encyclopedia of Language and
Linguistics**. R. E. Asher (ed.) Pergamon Press. pp. 1980 – 1985.
- Goldsmith, J. A. 1976. **An Overview of Autosegmental Phonology**.
Indiana University: Linguistic Club.
- Goldsmith, J. A. 1990. **Autosegmental and Metrical Phonology**. London:
Basil Blackwell.
- Grose, Francis. 1796. **Classical Dictionary of the Vulgar Tongue**. Eric
Partridge (ed.) London, 1931; reprinted 1963, Routledge & Kegan Paul.
- Halle, M. 1962. Phonology in Generative Grammar. **Word**. 18. pp. 54 – 72.
- Hoonchamlong, Yuphaphan. 1990. Tone in Thai: An Autosegmental
View. **Journal of Language and Linguistics**. 9, 1. pp. 2 – 31.

- Kirshenblatt-Gimblett, B. 1976. **Speech Play**. Philadelphia: University
of Pennsylvania Press.
- Laycock, D. 1972. Towards a Typology of Ludlings, or Play-Languages.
Linguistics Communications. 6. 61-L3.
- Pollock, K. E.; Gandour, J. and Sorensen, D. 1987. Goose Latin.
American Speech. 62, 1 (Spring). pp. 92 – 94.
- Schlegel, G. 1891. Secret Language in Europe and China. **T'oung Pao**.
2: 161.
- Surintramont, Aporn. 1973. Some Aspects of Underlying Syllable Structure
in Thai: Evidence from KHAMPHUAN--A THAI WORD GAME.
Studies in the Linguistic Sciences. 3, 1 (Spring). 121 – 142.